



תלמידים יוצאי אתיופיה במערכת החינוך -- תשס"ב

תמונת מצב: תשס"ב



מטרות ההערכה

■ בחינת אופן ניצול שעות העזר העומדות לרשות בתי-הספר:

❖ אלו מודלים מופעלים בבתי-הספר ומה מספר השעות הניתנות לתלמידים

❖ מהם המקצועות הנלמדים בשעות העזר

■ ניתוח ההישגים הלימודיים של תלמידים יוצאי אתיופיה והשוואתם לאוכלוסיות אחרות



מערך הערכה

■ ההערכה כללה שתי מדידות בתשס"א ובתשס"ב
והתבססה על:

- ראיונות עם בעלי תפקידים במחוזות ובבתי-הספר
- ריכוז נתונים אודות הסיוע הניתן לכל תלמיד יוצא אתיופיה
- שאלונים למנהלי בתי-הספר ולמנהלי פנימיות
- הישגים לימודיים על-פי מבחני המיצ"ב
- נתוני זכאות לבגרות
- נתונים ממצבת התלמידים

האוכלוסייה

- בהערכה השתתפו 253 בתי-ספר קולטי עליה מאתיופיה בחינוך הרשמי
- בבתי-ספר אלה לומדים 7,969 תלמידים יוצאי אתיופיה:
- 3,216 תלמידים בבתי-ספר יסודיים (808 בבתי-ספר ממלכתיים ו-2,408 בבתי-ספר ממלכתיים-דתיים)
- 2,529 תלמידים בחטיבות הביניים (815 בבתי-ספר ממלכתיים ו-1,714 בבתי-ספר ממלכתיים-דתיים)
- 2,224 תלמידים בחטיבות העליונות (725 בבתי-ספר ממלכתיים ו-1,499 בבתי-ספר ממלכתיים-דתיים)

מדד טיפוח ממוצע לפי סוג פיקוח ושלב חינוך

ממלכתי-דתי	ממלכתי	
8.5	7.3	יסודיים
8.7	7.1	חטיבות ביניים
8.8	6.6	חטיבות עליונות

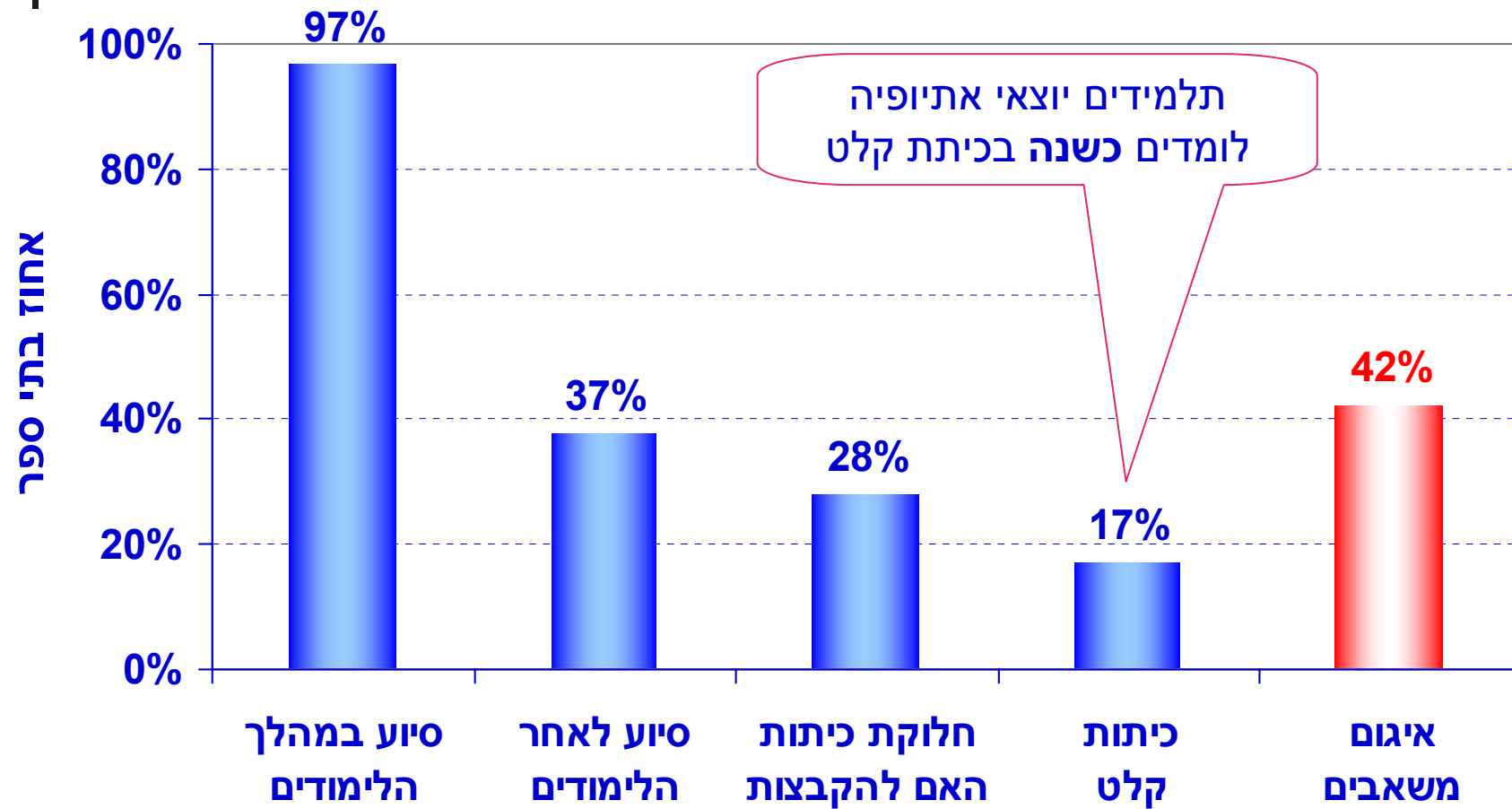


קליטת תלמידים יוצאי אתיופיה

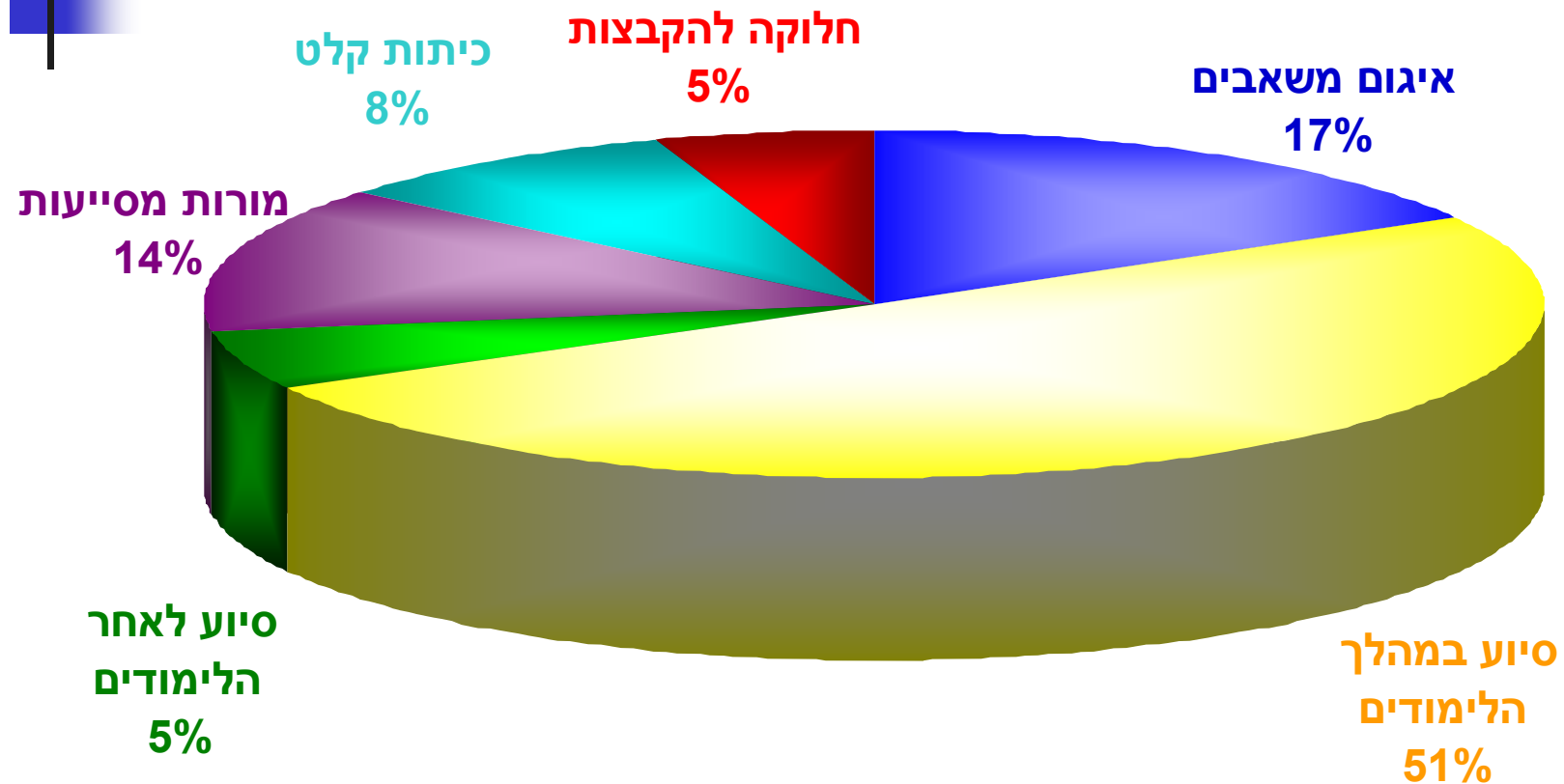
תמונת מצב

בבתי-ספר יסודיים

אופן הפעלת שעות העזר



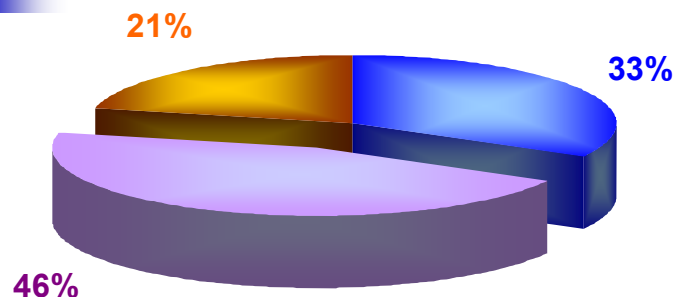
היקף שעות העזר לפי אופן הפעלתן



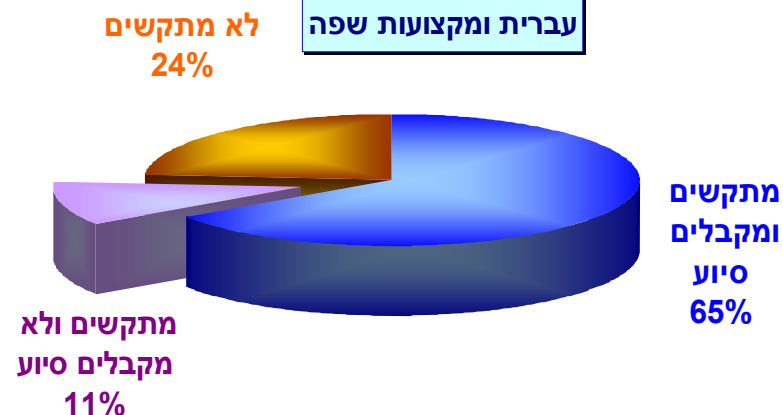
- בתשס"ב ניכרת עלייה בסיוע הניתן במהלך יום הלימודים בהשוואה לתשס"א
- בממוצע מוקדשות 4.7 שעות שבועיות לתלמיד יוצא אתיופיה

סיוע לתלמידים מתקשים -- לפי מקצוע

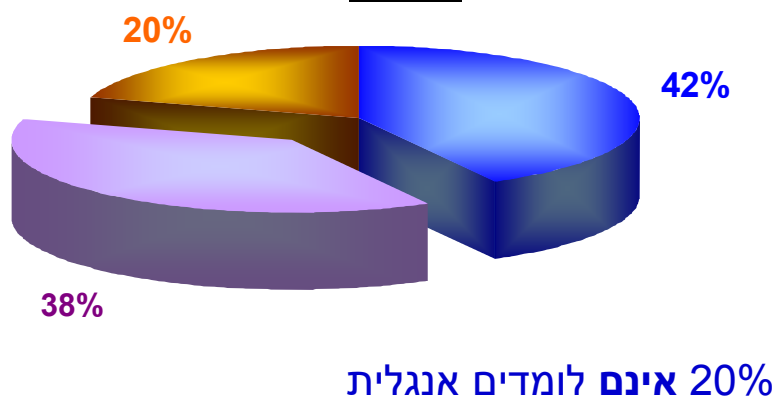
תנ"ך



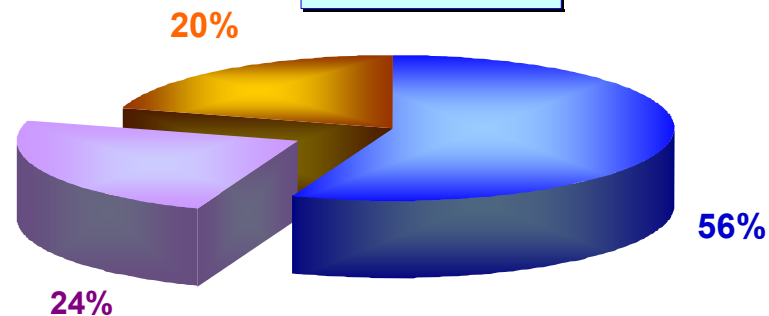
עברית ומקצועות שפה



אנגלית

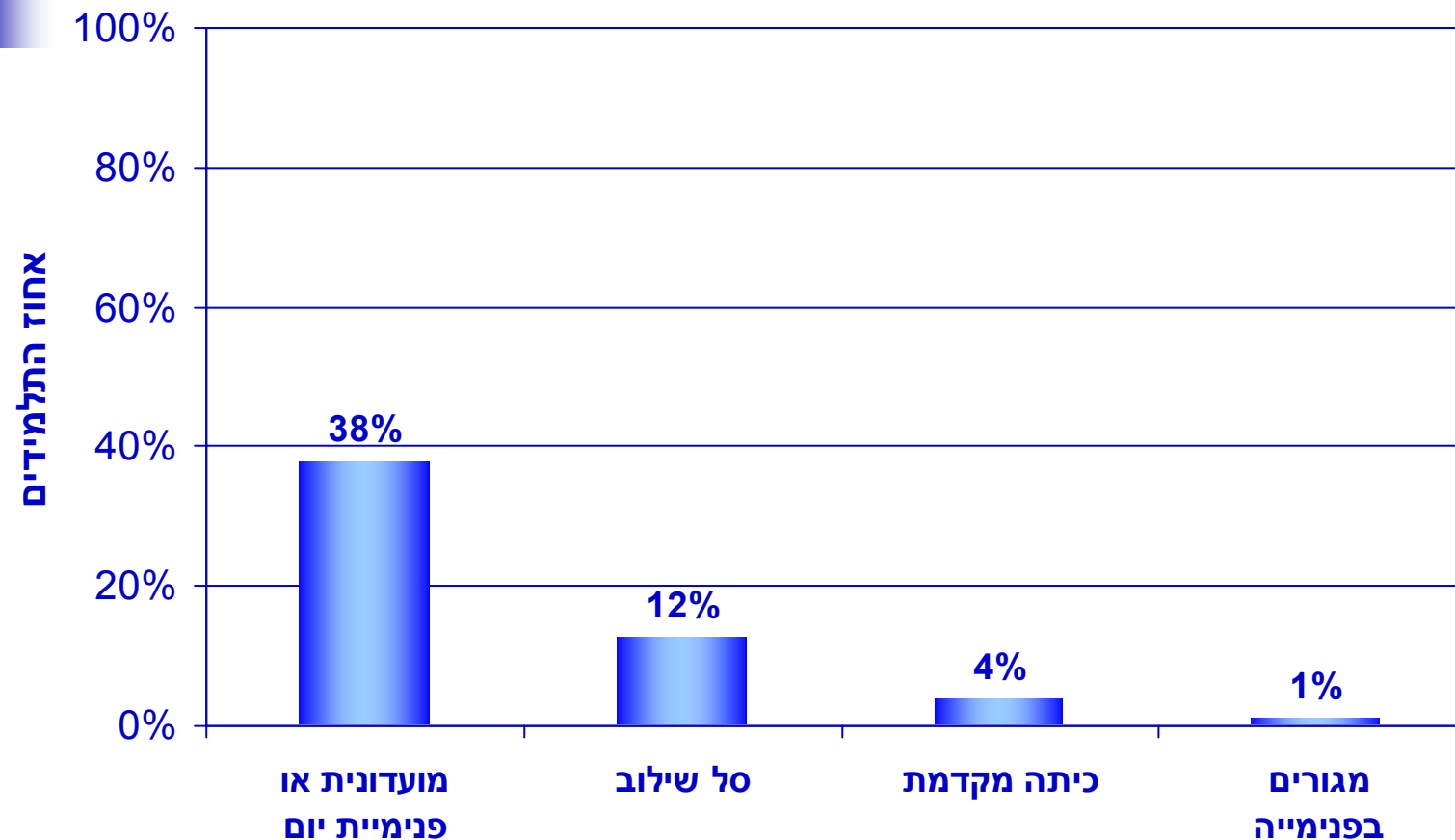


מתמטיקה ומדעים



כ-9% מהתלמידים מקבלים סיוע במקצועות בהם אינם מתקשים

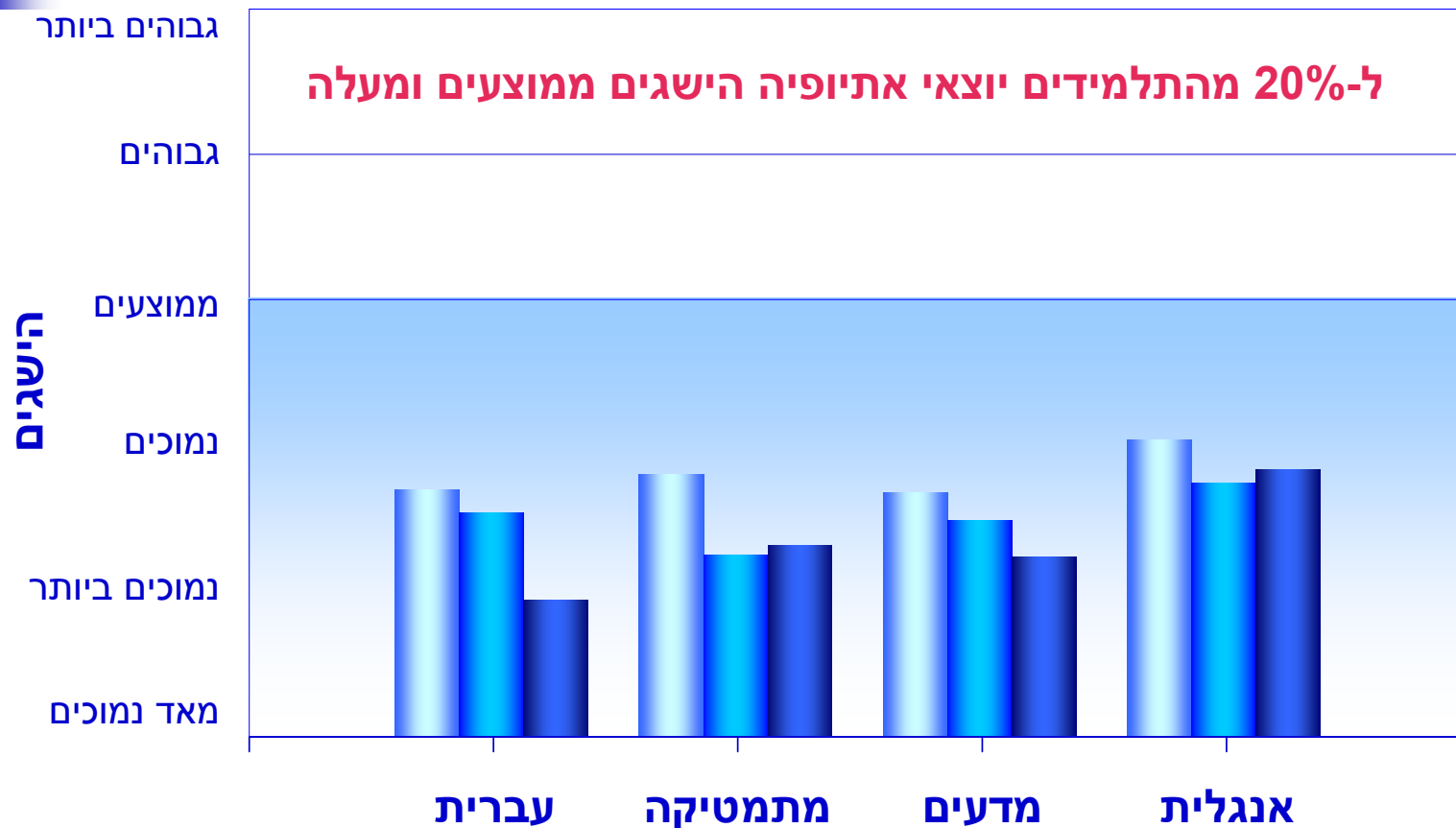
תלמידים שמקבלים סיוע נוסף



ב- 60% מבתי-הספר מופעל גם פרויקט לקליטת עולים

הישגים לימודיים בכיתה ה' -- לפי שנת עלייה

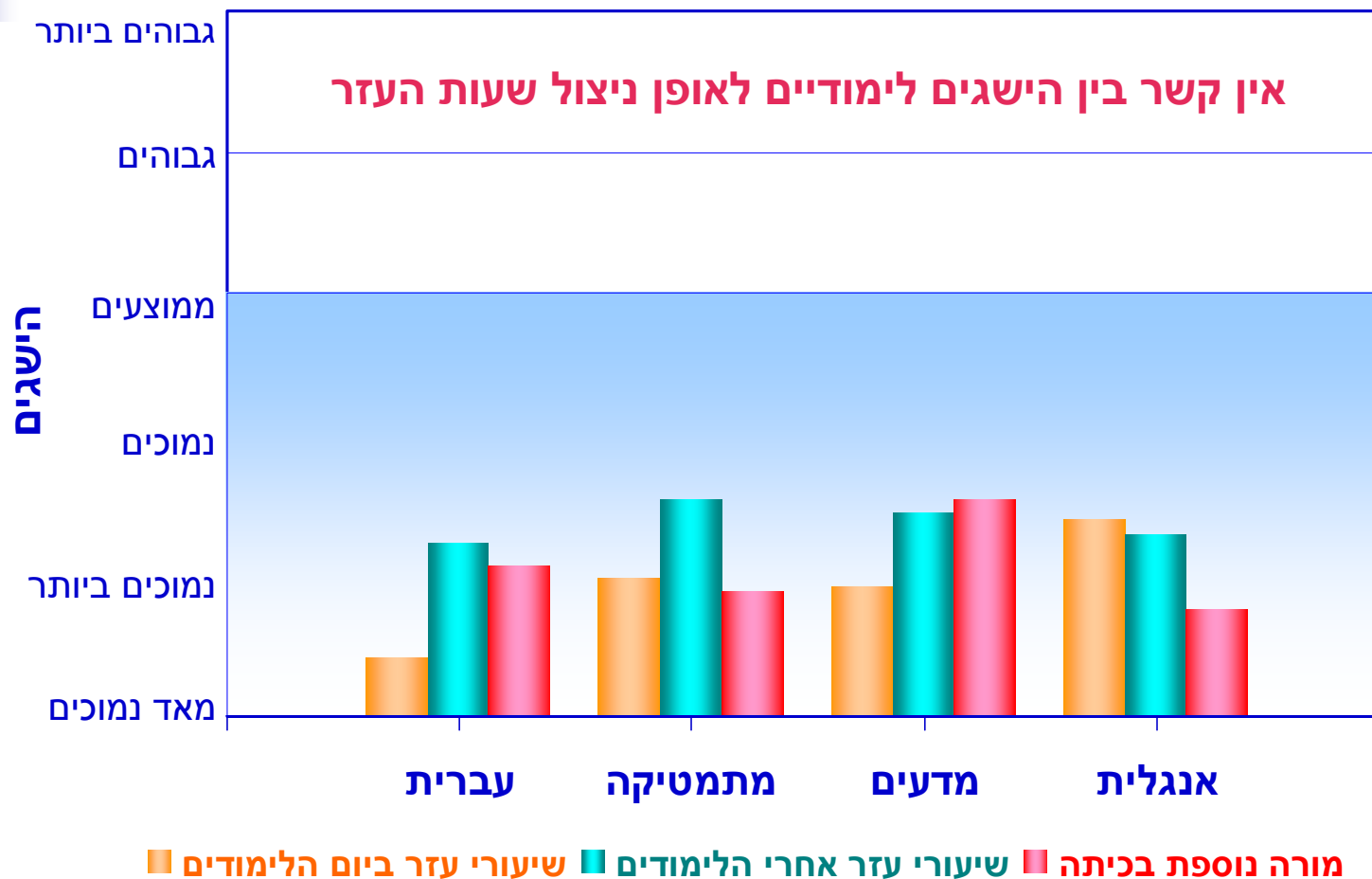
בהשוואה לממוצע ארצי



■ יוצאי אתיופיה שעלו אחרי 1991 ■ יוצאי אתיופיה שעלו ב-1991 ■ יוצאי אתיופיה לא זכאים

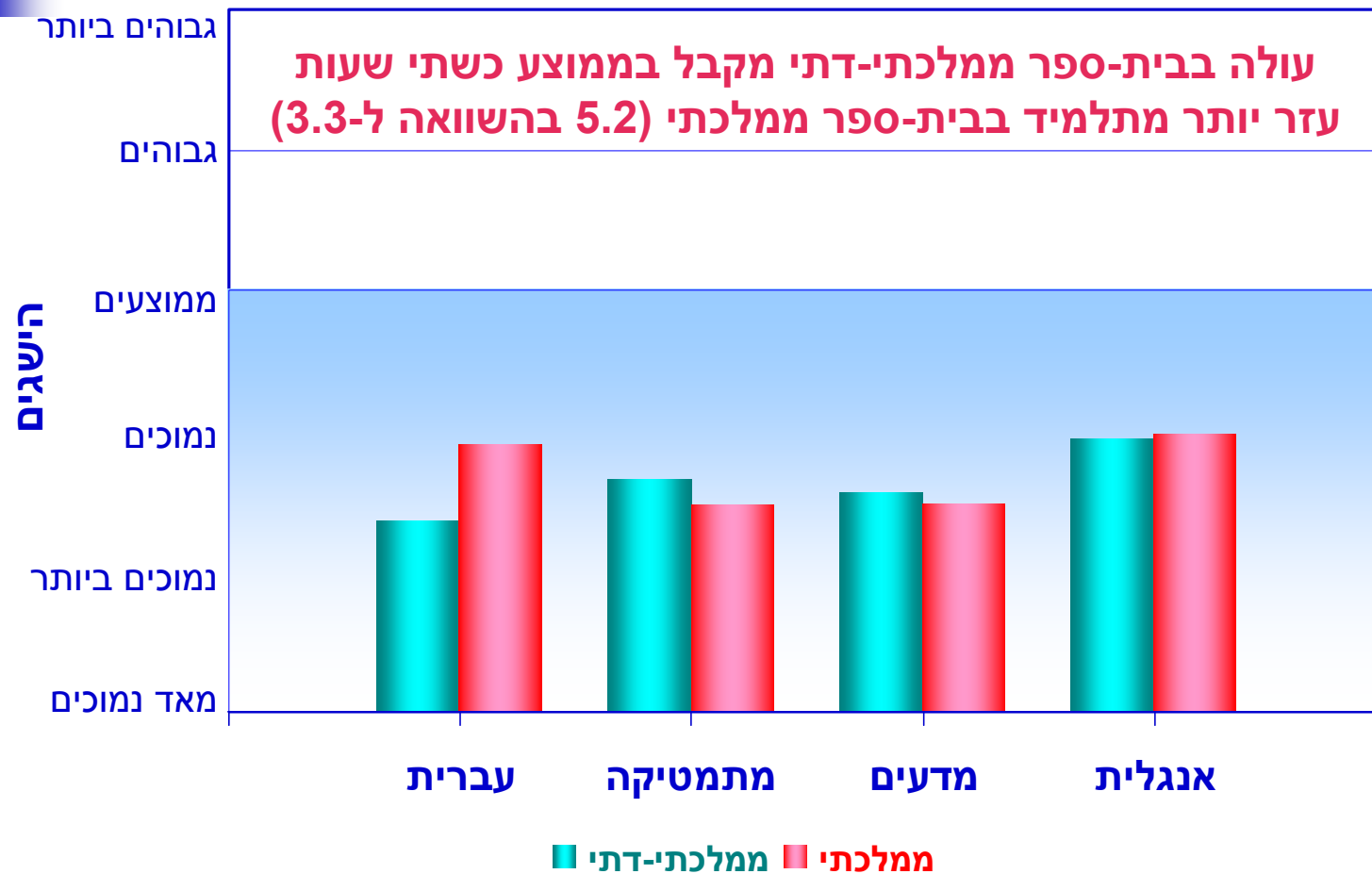
הישגים לימודיים בכיתה ה' -- לפי סוג סיוע

בהשוואה לממוצע ארצי



הישגים לימודיים בכיתה ה' -- לפי סוג פיקוח

בהשוואה לממוצע ארצי



קשיים עיקריים של התלמידים

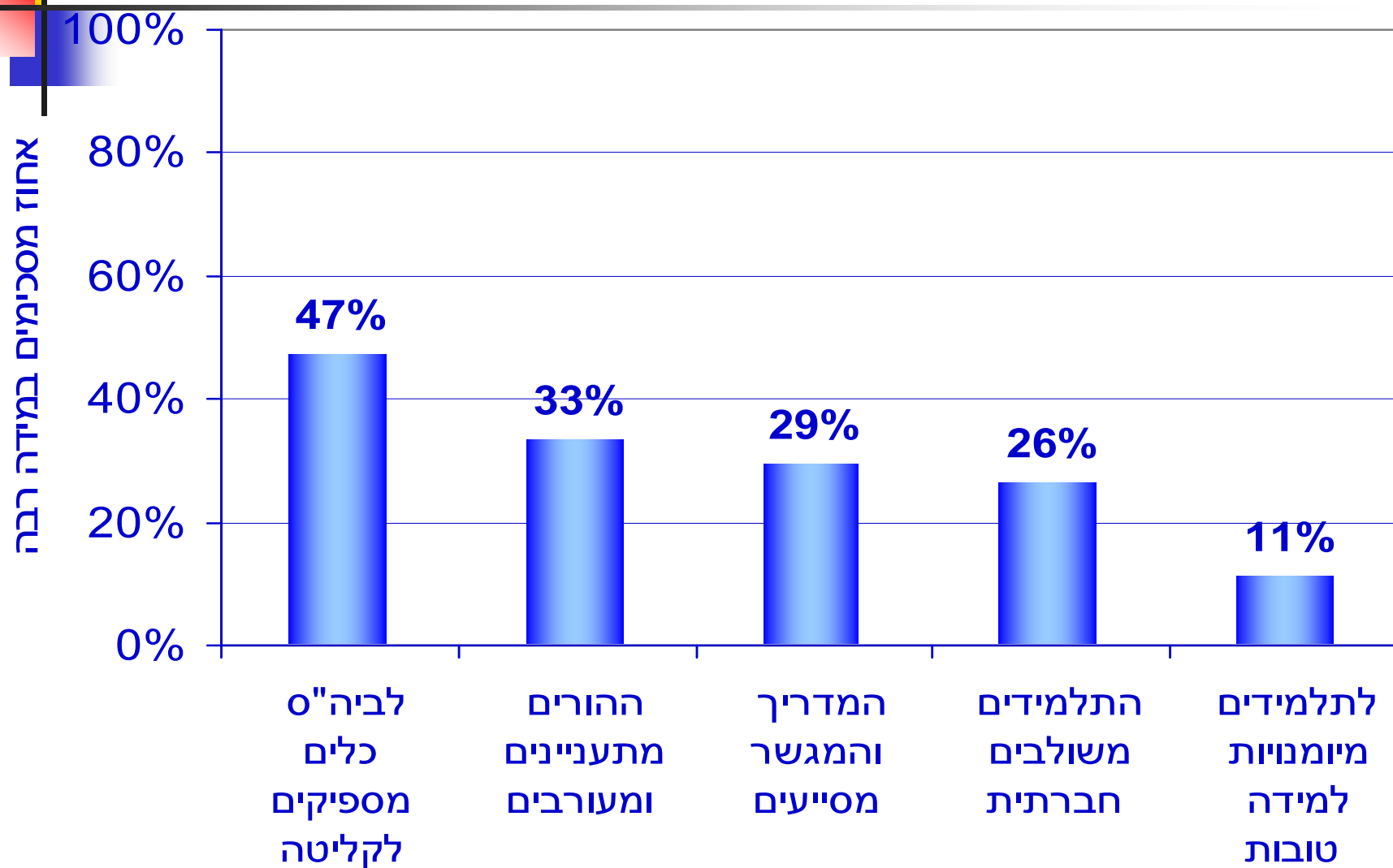
לפי דיווח של מנהלי בתי-הספר



- פערים לימודיים (42%)
- בעיות סוציו-אקונומיות (34%)
- קשיים על רקע תרבותי (16%)
- בודדים דיווחו על חוסר מוטיבציה, בעיות התנהגות, קשיים בהשתלבות חברתית (3%)

היבטים שונים בקליטת יוצאי אתיופיה

על פי דיווח מנהלי בתי-הספר





התמדה וביקור סדיר בבית-הספר היסודי

- 99% מהתלמידים מבקרים בבית-הספר באופן סדיר
- 4% החלו ללמוד בבית-הספר לאחר תחילת שנת הלימודים
- 4%-5% מהתלמידים "נשארים כיתה" (בהשוואה ל-2% בכלל האוכלוסייה)
- 37% מהמנהלים מדווחים על קבלת דו"ח לימודי על עולה חדש המצטרף לבית-הספר

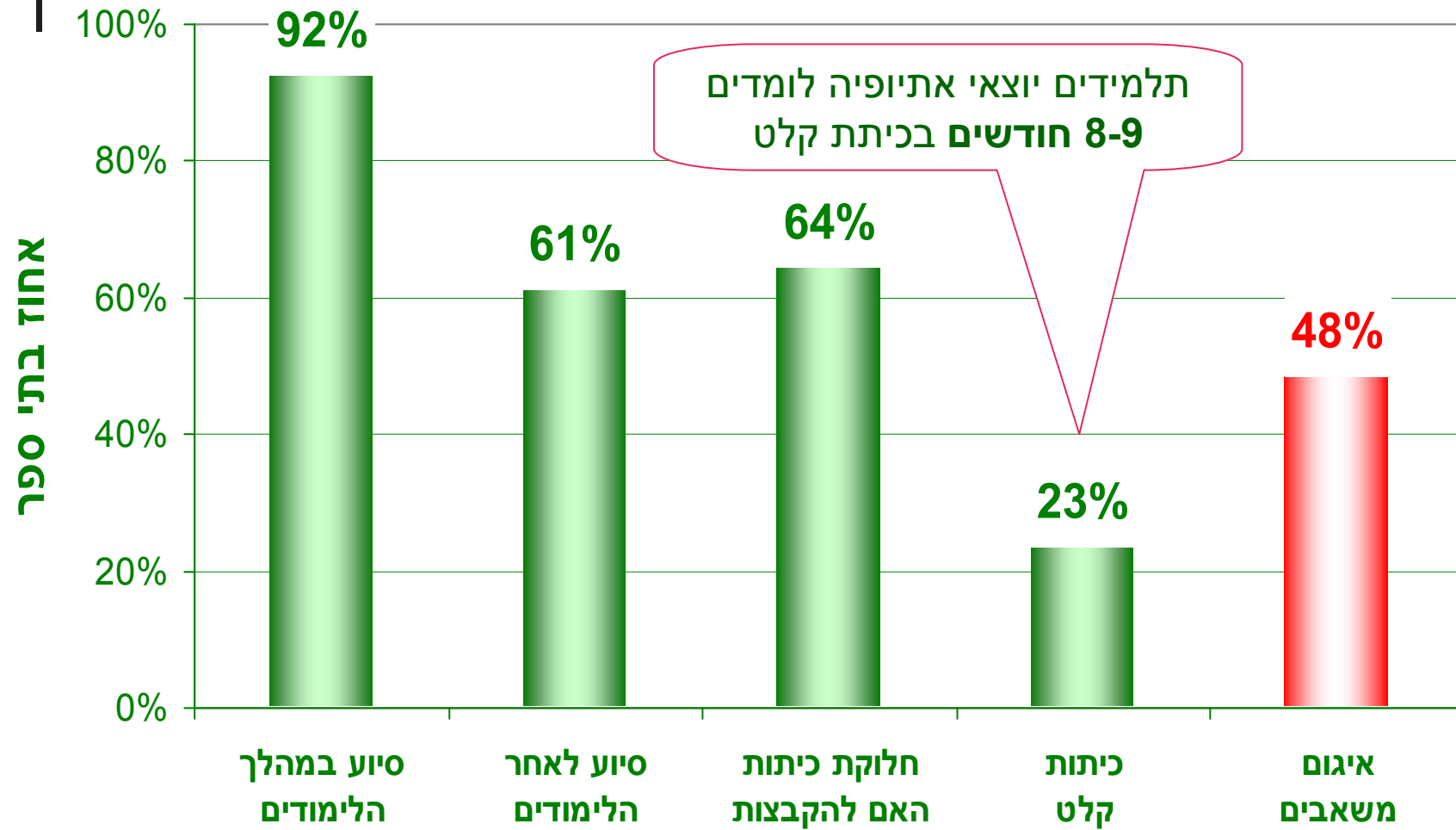


קליטת תלמידים יוצאי אתיופיה

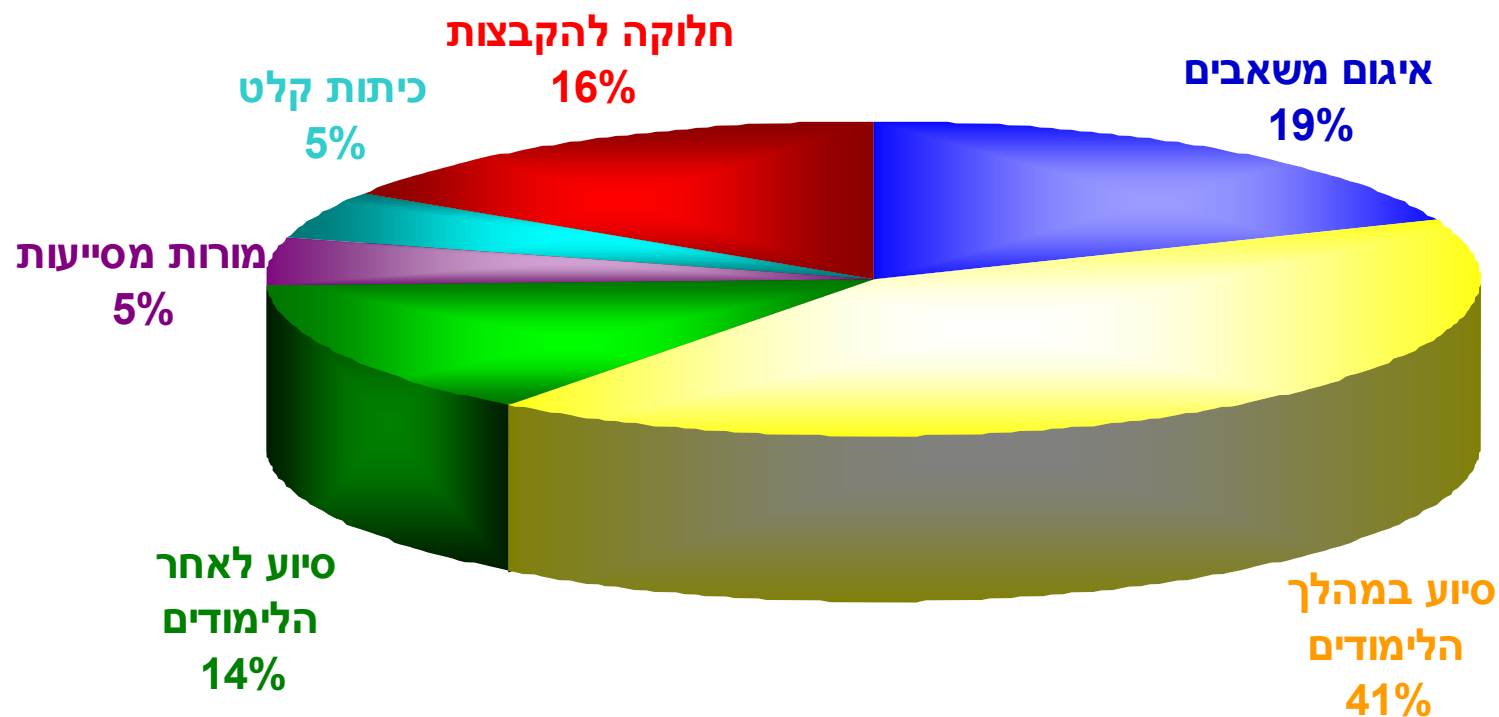
תמונת מצב

בחטיבות ביניים

אופן הפעלת שעות העזר



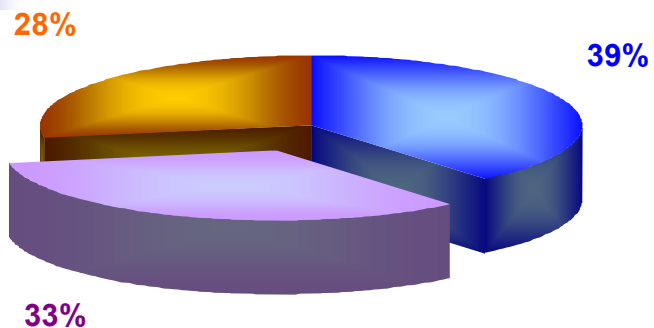
היקף שעות העזר לפי אופן הפעלתן



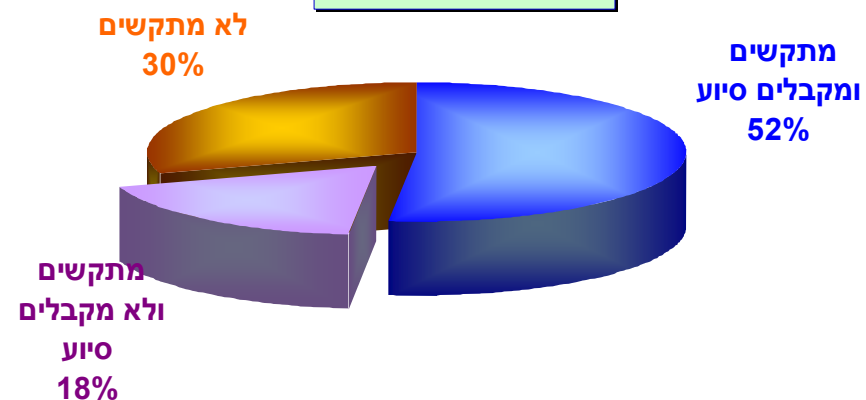
- בתשס"ב ניכרת עלייה בסיוע הניתן לאחר יום הלימודים בהשוואה לתשס"א
- בממוצע מוקדשות 5 שעות שבועיות לתלמיד יוצא אתיופיה

סיוע לתלמידים מתקשים -- לפי מקצוע

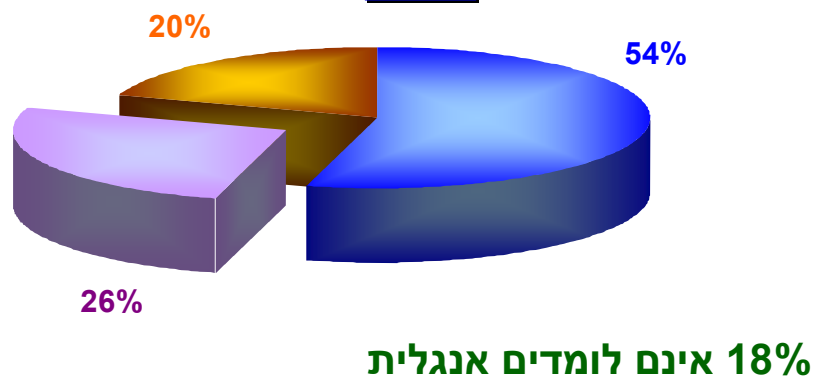
תנ"ך



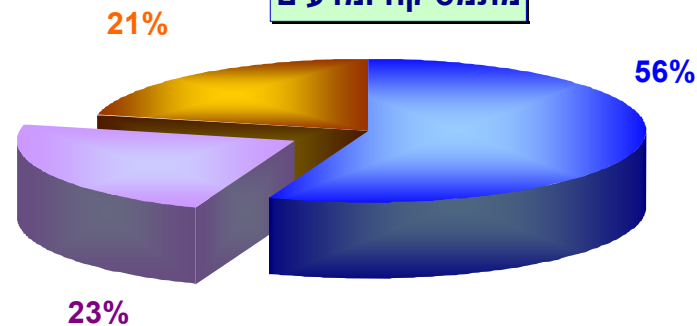
עברית ומקצועות שפה



אנגלית

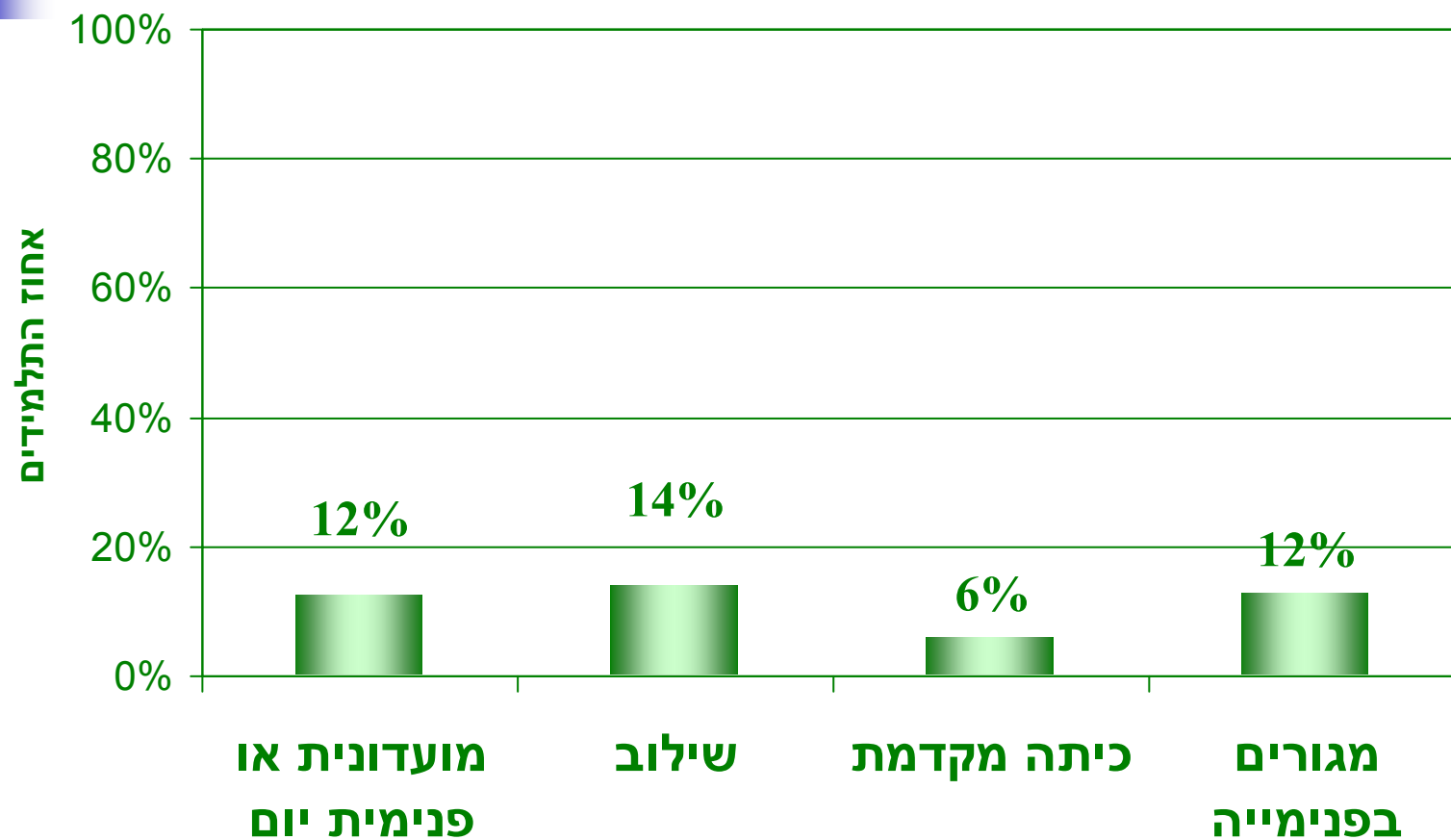


מתמטיקה ומדעים



כ- 8% מהתלמידים מקבלים סיוע במקצועות בהם אינם מתקשים

תלמידים שמקבלים סיוע נוסף

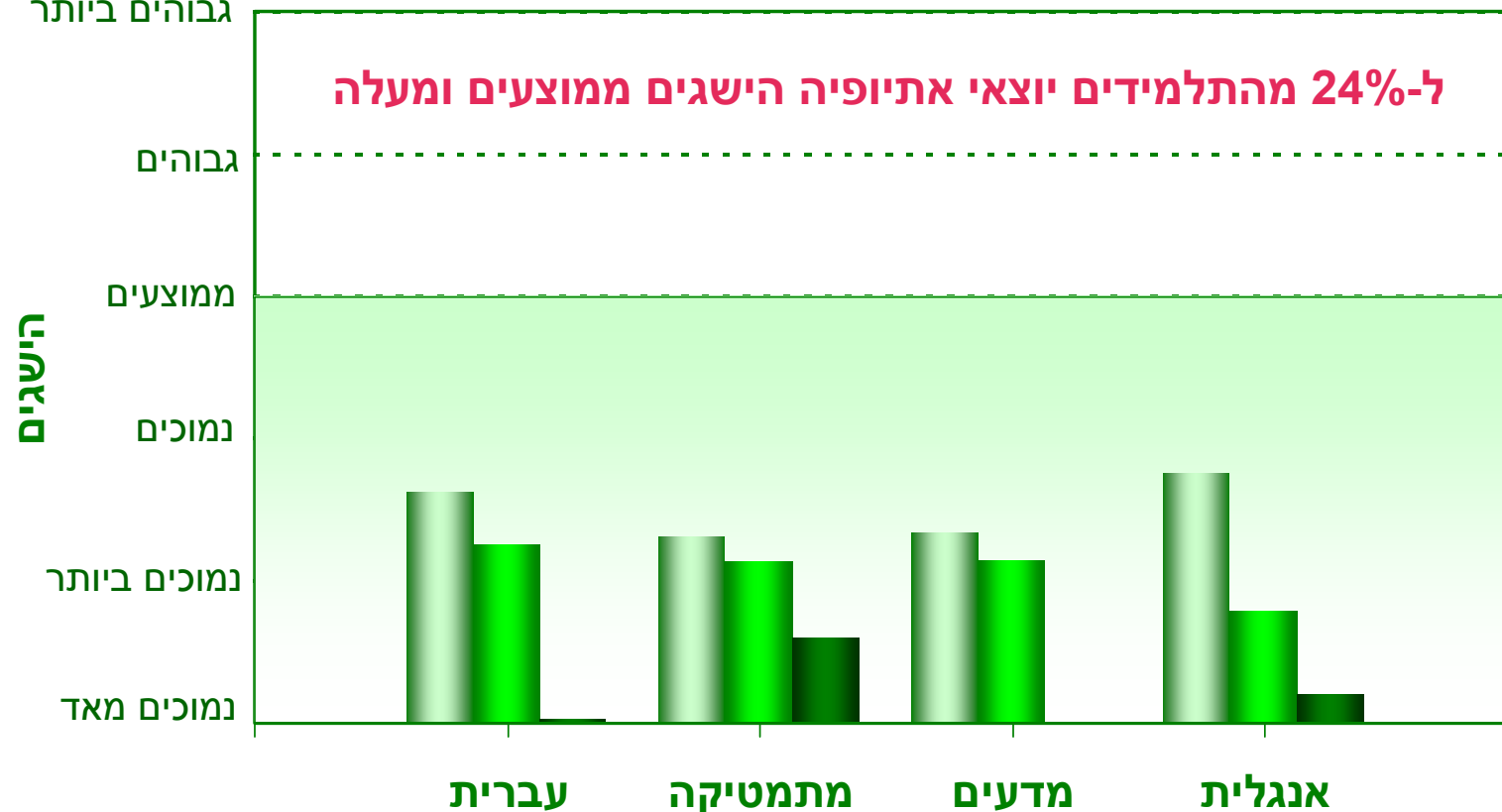


ב- 68% מבתי-הספר מופעל גם פרויקט לקליטת עולים

הישגים לימודיים בכיתה ח' -- לפי שנת עלייה

בהשוואה לממוצע ארצי

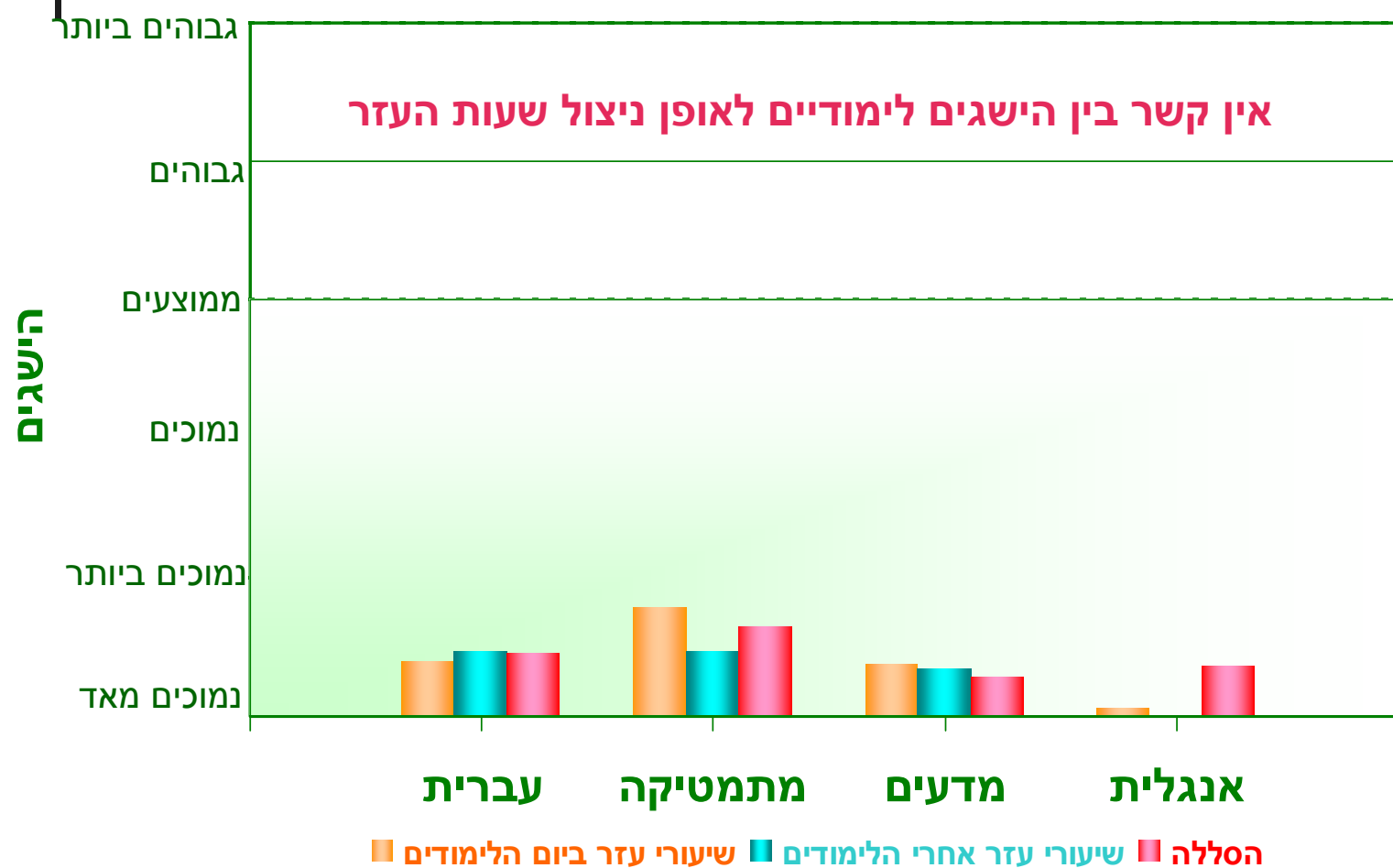
גבוהים ביותר



■ יוצאי אתיופיה שעלו אחרי 1991 ■ יוצאי אתיופיה שעלו ב-1991 ■ יוצאי אתיופיה לא זכאים

הישגים לימודיים בכיתה ח' -- לפי סוג הסיוע

בהשוואה נורמה ארצית



הישגים לימודיים בכיתה ח' -- לפי סוג פיקוח

בהשוואה לממוצע ארצי

גבוהים ביותר

גבוהים

ממוצעים

נמוכים

נמוכים ביותר

נמוכים מאד

הישגים

עולה בבית-ספר ממלכתי-דתי מקבל בממוצע כשלוש שעות
עזר יותר מתלמיד בבית-ספר ממלכתי (6 בהשוואה ל-3)

עברית

מתמטיקה

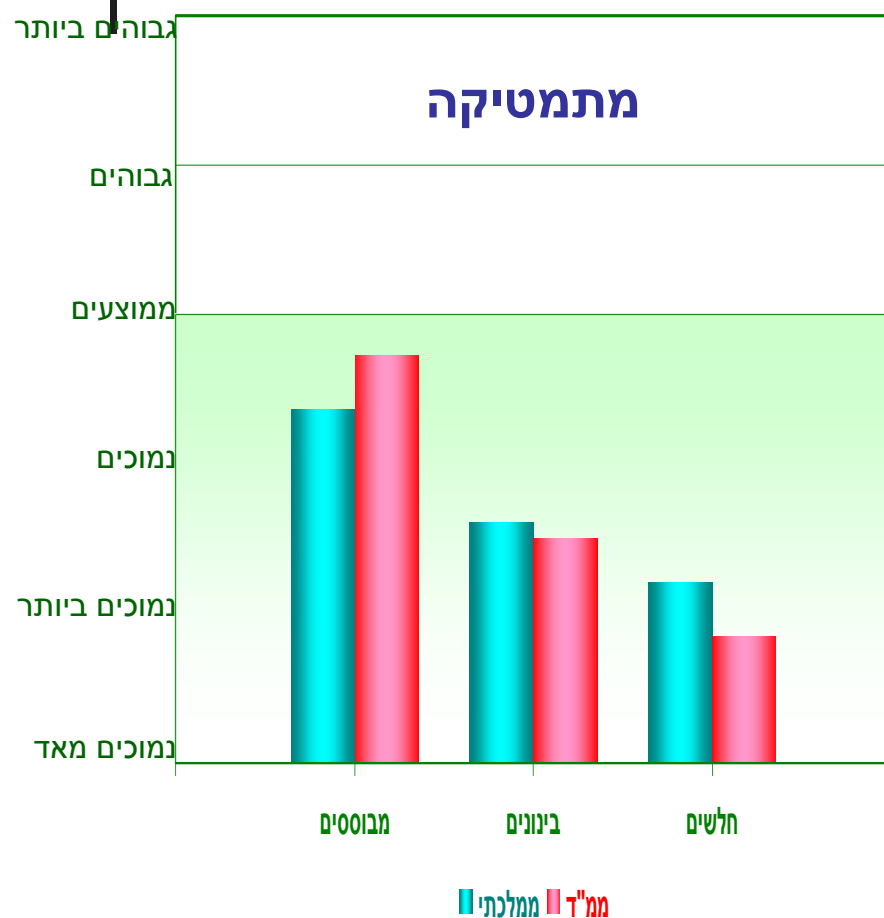
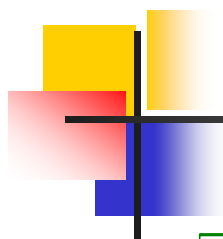
מדעים

אנגלית

■ ממלכתי-דתי ■ ממלכתי

הישגים בעברית ובמתמטיקה -- לפי סוג פיקוח ומדד טיפוח

בהשוואה לממוצע ארצי



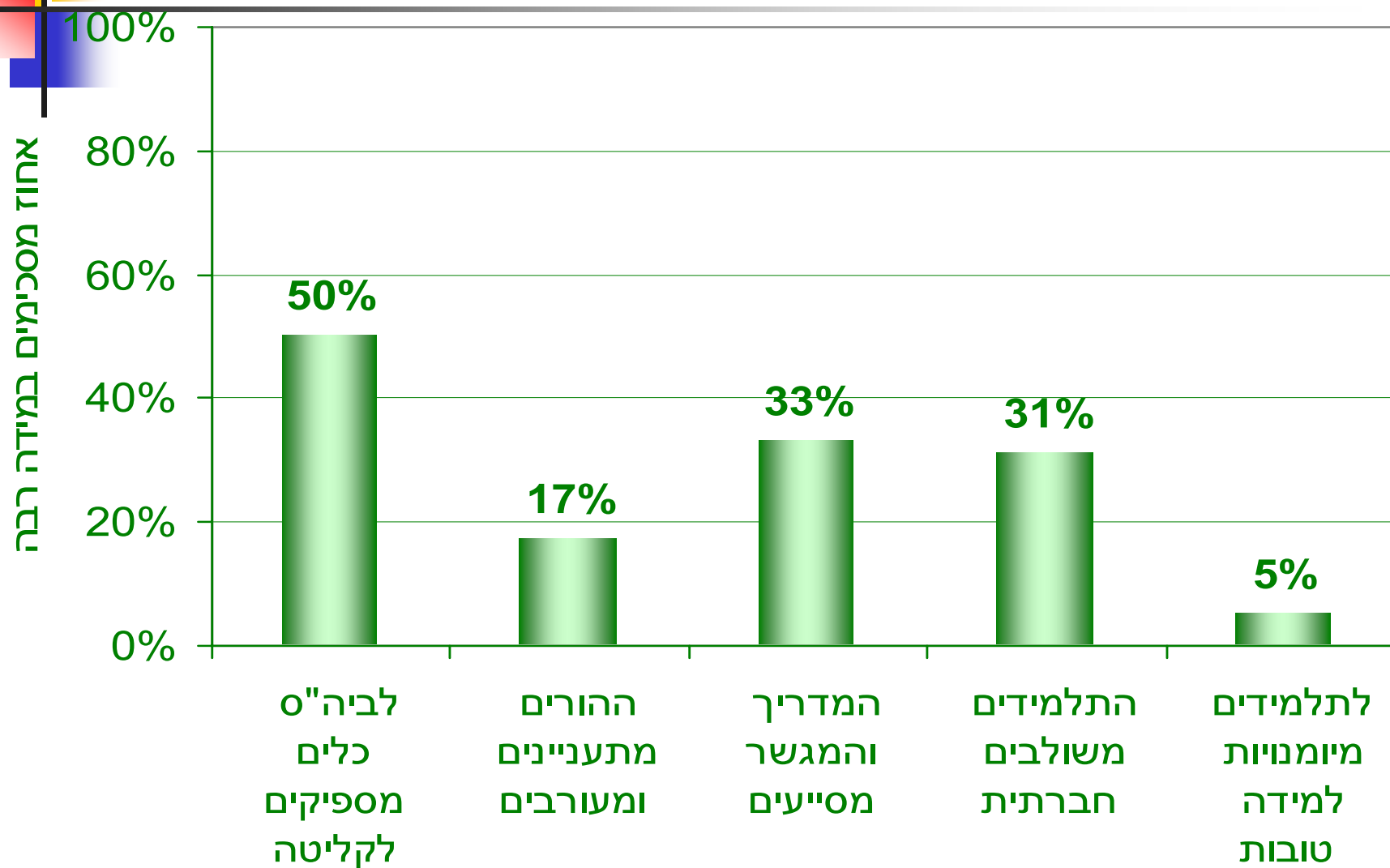
קשיים עיקריים של התלמידים

לפי דיווח מנהלי בתי-הספר

- פערים לימודיים (42%)
- בעיות סוציו-אקונומיות (31%)
- קשיים על רקע תרבותי (13%)
- בעיות התנהגות (6%)
- בודדים דיווחו על חוסר מוטיבציה או קשיים בהשתלבות חברתית (4%)

היבטים שונים בקליטת יוצאי אתיופיה

על פי דיווח מנהלי בתי-הספר





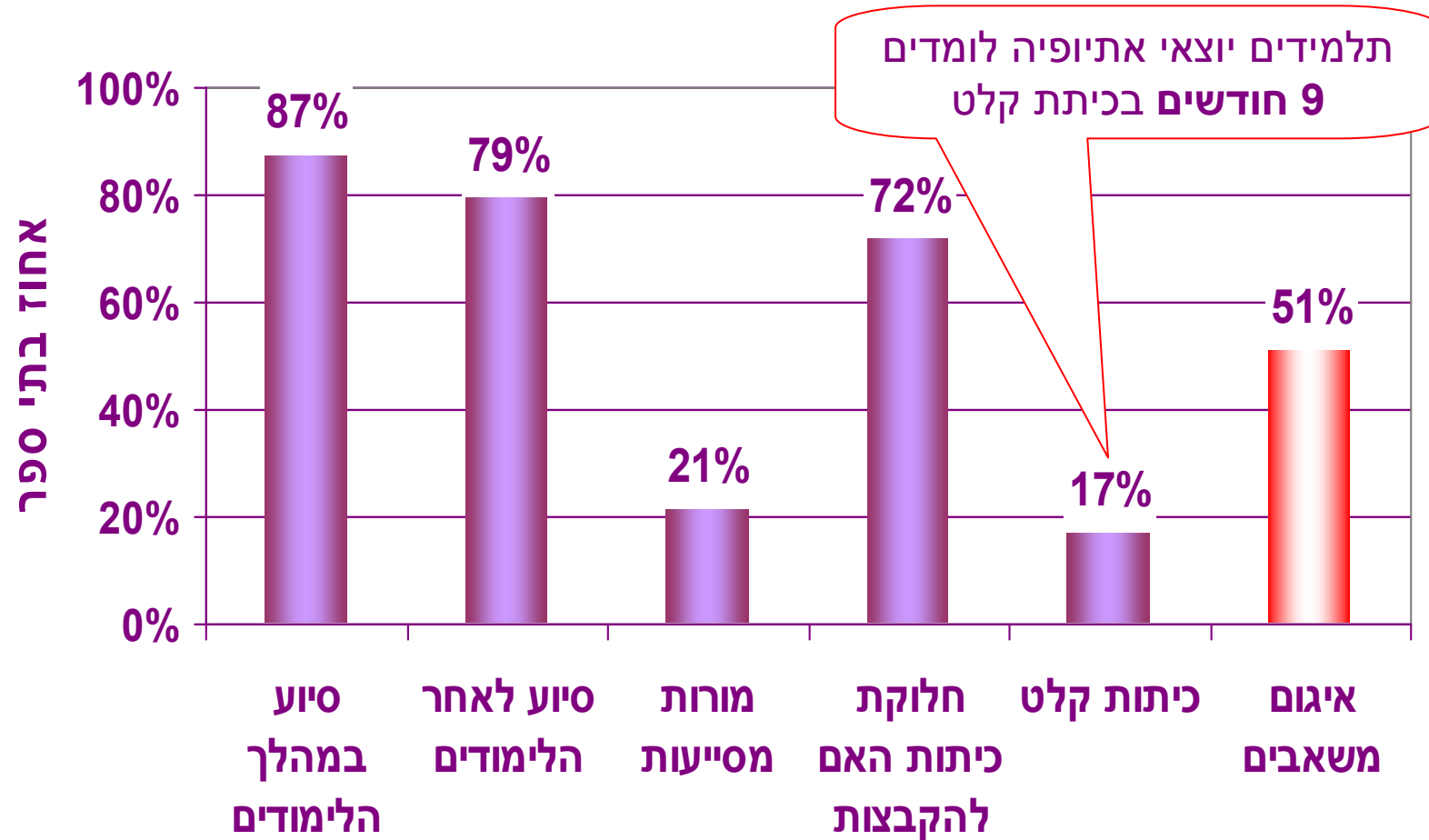
התמדה וביקור סדיר

- 94% מהתלמידים מבקרים בבית-הספר באופן סדיר
- 3% נכנסו לבית הספר לאחר תחילת שנת הלימודים
- 4% מהתלמידים יוצאי אתיופיה בחטיבות הביניים
"נשארים כיתה" לעומת 1% בכלל אוכלוסיית
התלמידים
- 73% מהמנהלים מדווחים על קבלת דו"ח לימודי על
עולה חדש המצטרף לבית-הספר

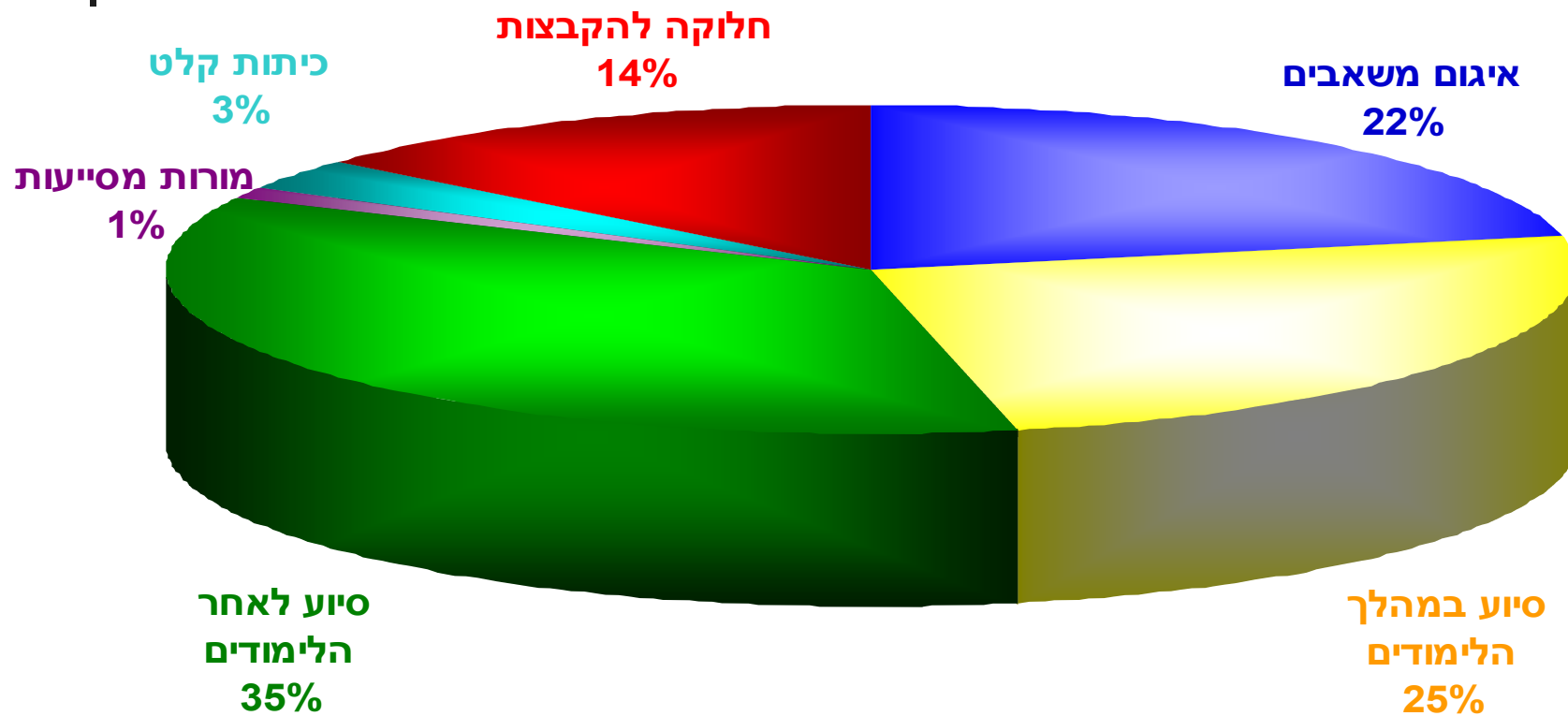


קליטת תלמידים יוצאי אתיופיה תמונת מצב בחיובות העליונות

אופן הפעלת שעות העזר



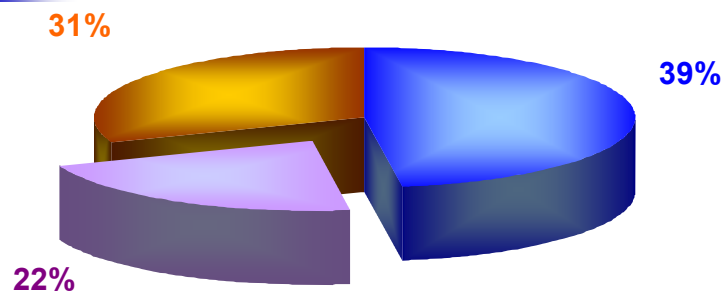
היקף שעות העזר לפי אופן הפעלתן



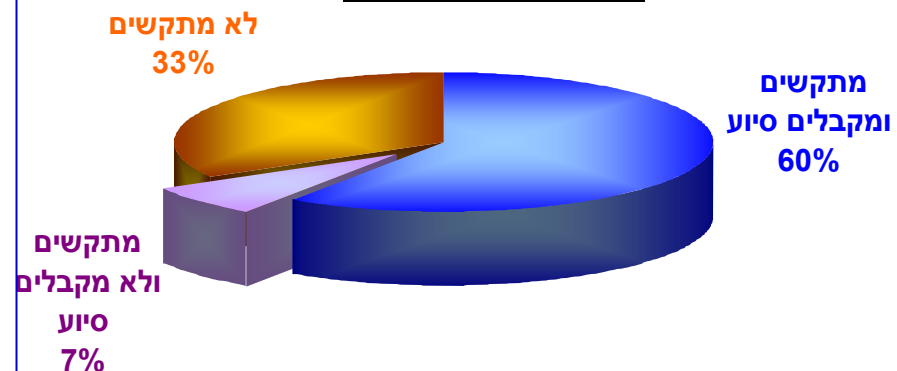
בממוצע מוקדשות 6.4 שעות שבועיות לתלמיד יוצא אתיופיה

סיוע לתלמידים מתקשים -- לפי מקצוע

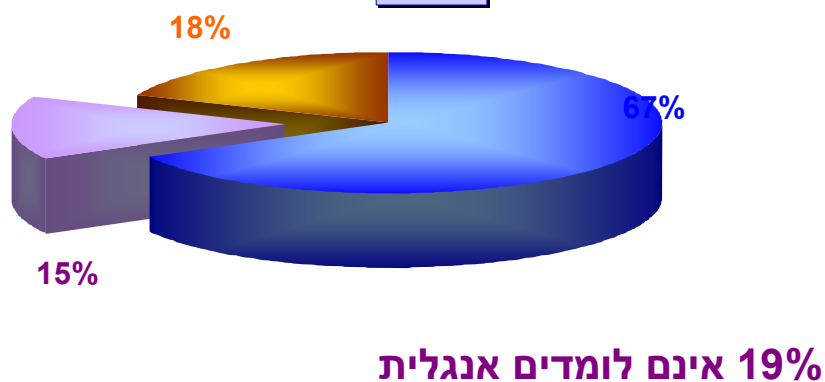
תנ"ך



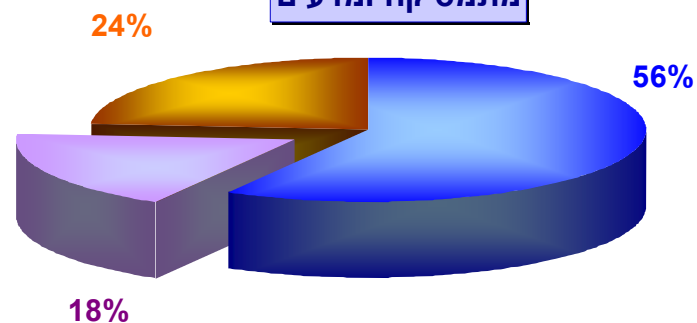
עברית ומקצועות שפה



אנגלית

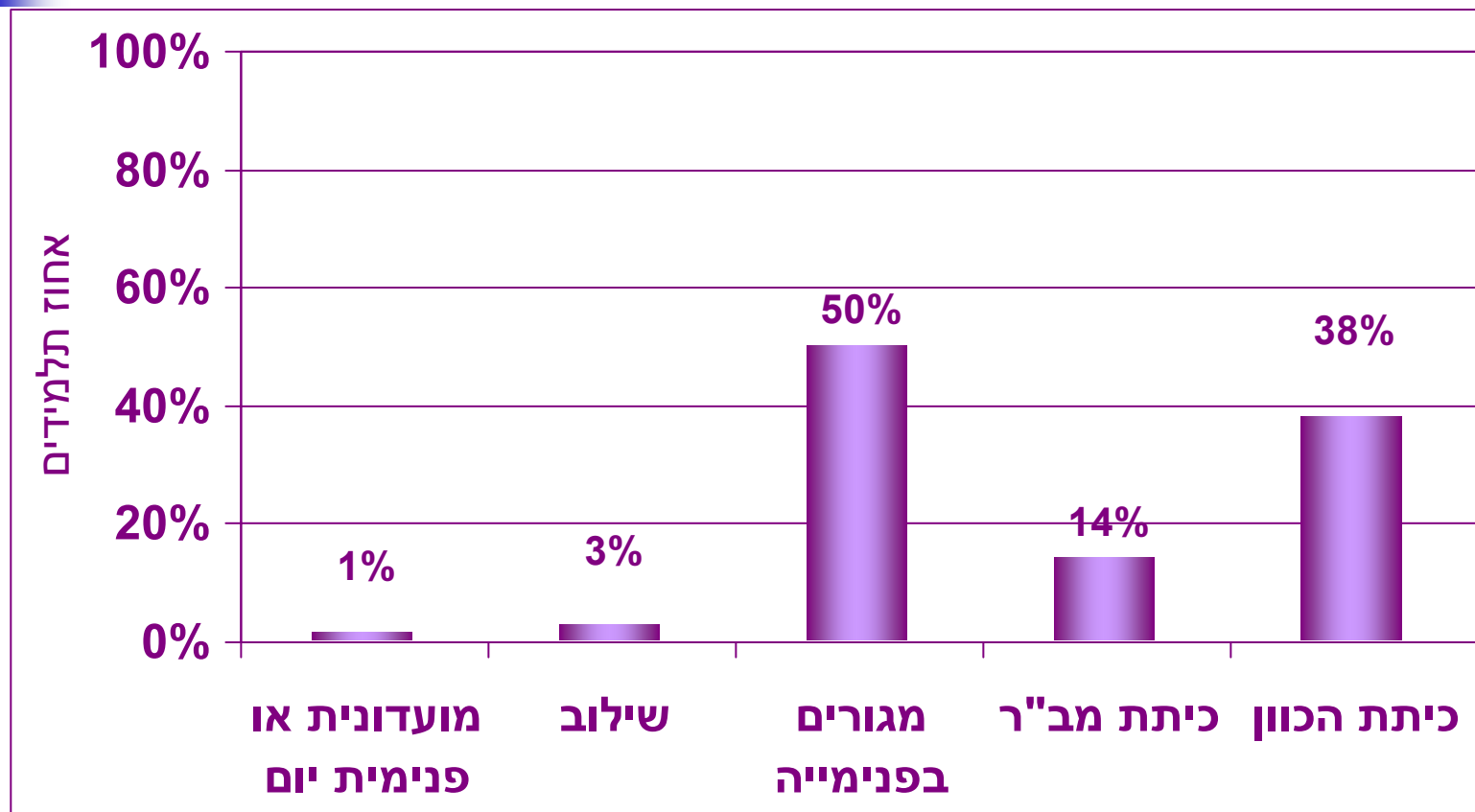


מתמטיקה ומדעים



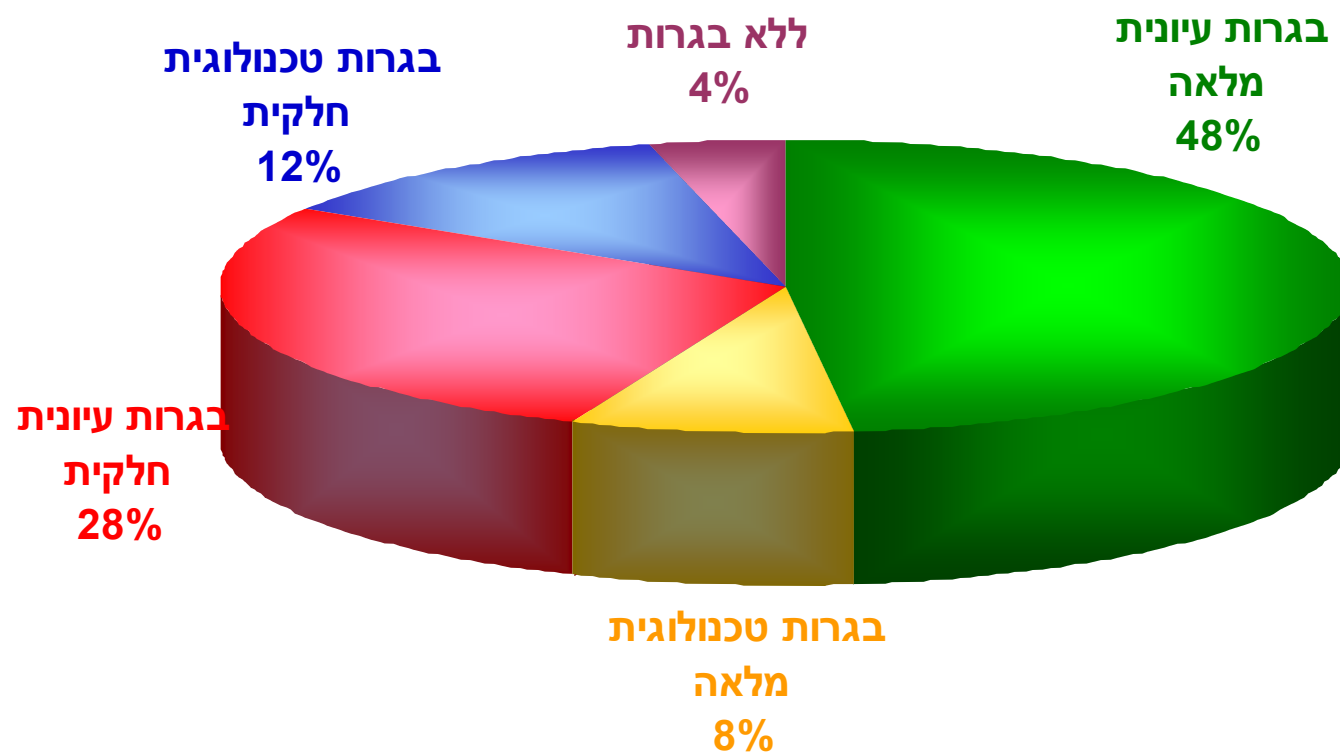
כ- 19% מהתלמידים מקבלים סיוע במקצועות בהם אינם מתקשים

תלמידים שמקבלים סיוע נוסף



ב- 60% מבתי-הספר מופעל גם פרוייקט לקליטת עולים

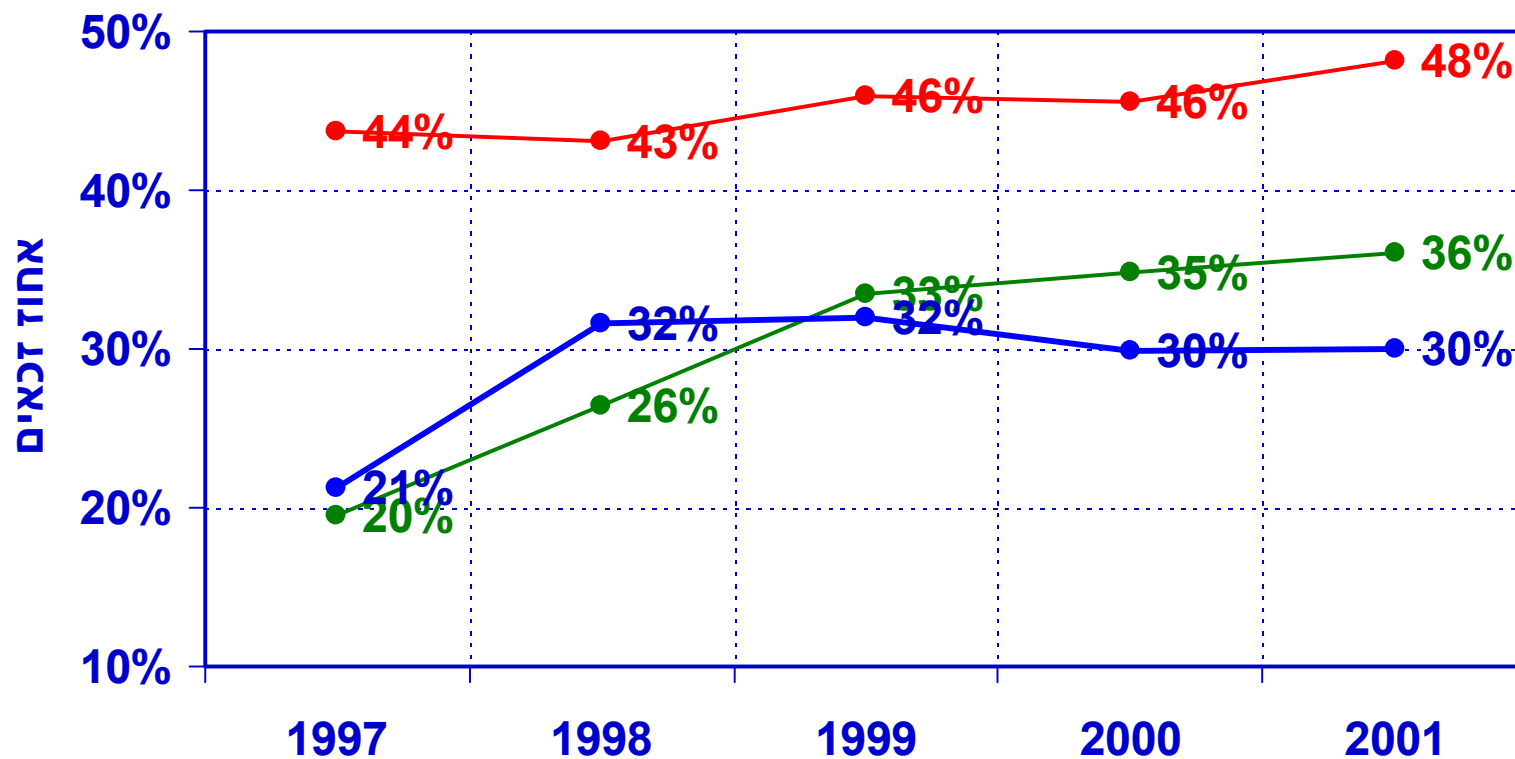
מסלולי הלימוד של תלמידים יוצאי אתיופיה



■ 85% מהתלמידים הלומדים בבתי"ס ממ"ד נגשים לבגרות מלאה בהשוואה ל- 58% בבתי"ס מ"מ

■ עולה בבי"ס ממ"ד מקבל בממוצע כ-2.5 שעות עזר יותר מתלמיד בבי"ס מ"מ (7.3 בהשוואה ל-4.7)

שיעור הזכאות לבגרות בקרב יוצאי אתיופיה בקרב הלומדים בחטיבות העליונות (לא כולל מועד חורף)



● כלל התלמידים-מגזר יהודי ● עולי אתיופיה לפני 1991 ● עולי אתיופיה מאז 1991

קשיים עיקריים של התלמידים

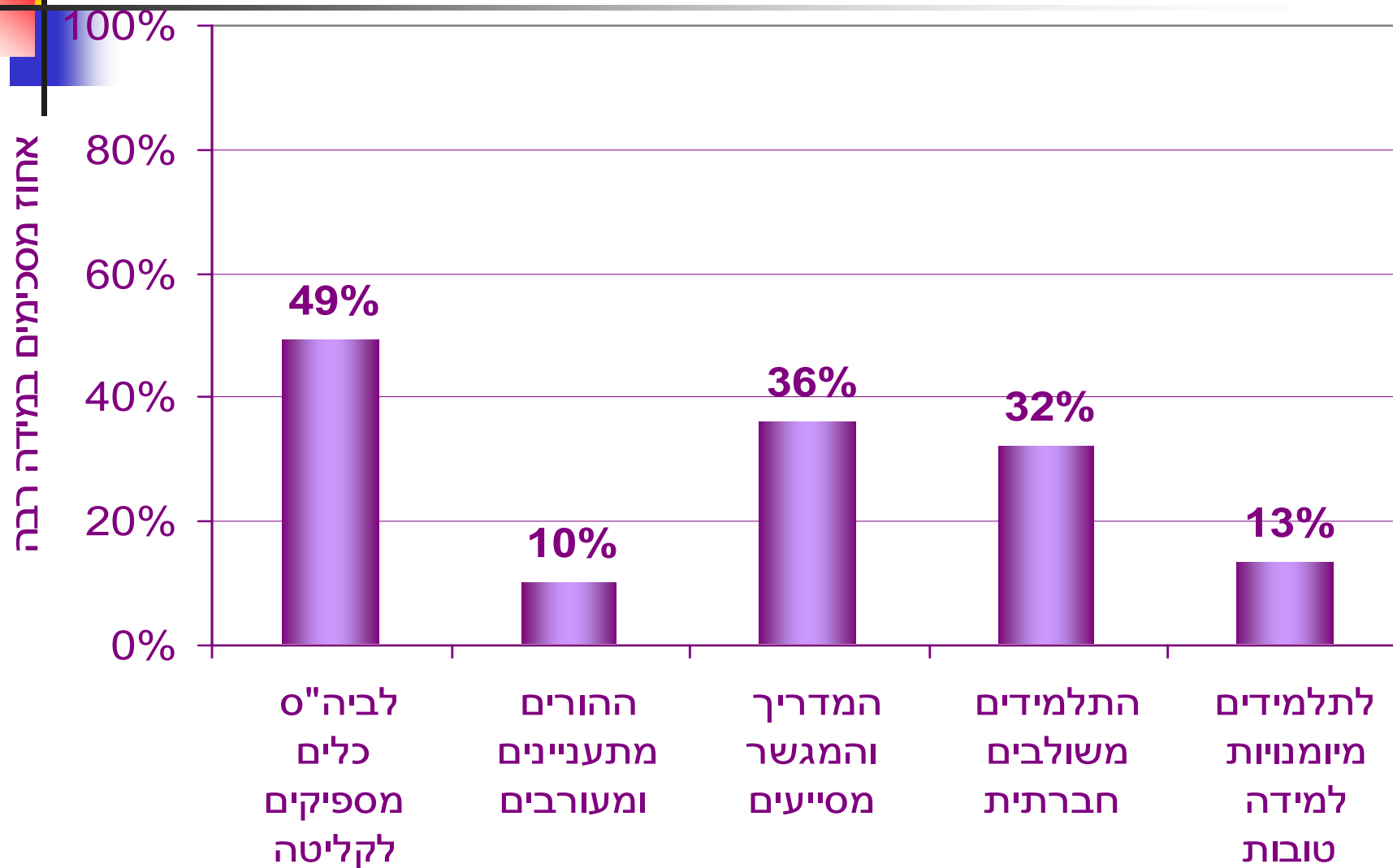
לפי דיווח מנהלי בתי-הספר



- בעיות סוציו-אקונומיות (41%)
- פערים לימודיים (27%)
- רקע תרבותי (14%)
- חוסר מוטיבציה (8%)
- בודדים דיווחו על קשיים בהשתלבות חברתית (3%)

היבטים שונים בקליטת יוצאי אתיופיה

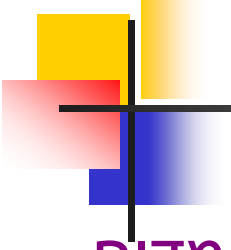
על פי דיווח מנהלי בתי-הספר





התמדה וביקור סדיר

- 98% מהתלמידים מבקרים באופן סדיר בבית-הספר
- 9% נכנסו לבית-הספר לאחר תחילת שנת הלימודים
- 2.8% מהתלמידים יוצאי אתיופיה בחטיבה העליונה
"נשאים כיתה" לעומת 1.9% בכלל אוכלוסיית
התלמידים
- 77% מהמנהלים מדווחים על קבלת דו"ח לימודי על
עולה חדש המצטרף לבית-הספר



יוצאי אתיופיה הלומדים בפנימיות

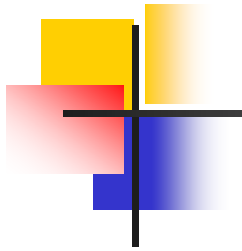
- 50% מהתלמידים יוצאי אתיופיה בחטיבה עליונה לומדים בפנימיות (רובם בפנימיות של המינהל לחינוך התיישבותי)
- בממוצע, מוקצות 42 שעות שבועיות לסיוע לתלמידים אלה (בנוסף לשעות בבית-הספר)
- שיעור הזכאות לבגרות בקרב יוצאי אתיופיה בוגרי פנימיות דומה לשיעור של כלל יוצאי אתיופיה
- עיקר הסיוע הינו בעברית ובמקצועות תלויי שפה (ב-96% מהמקרים) ובמתמטיקה ומדעים (86%)
- הסיוע הנפוץ ביותר הינו שיעור פרטי לתלמיד יחיד או סיוע קבוצתי למספר תלמידים במעורבות הפנימיה
- לדברי מנהלי הפנימיות, הקושי העיקרי של התלמידים נובע מבעיות סוציו-אקונומיות של המשפחות



לסיכום

תשומות: הסיוע הניתן לתלמידים יוצאי אתיופיה

- כל תלמיד [זכאי] יוצא אתיופיה מקבל סיוע לימודי בפועל של כ-5.3 שעות בשבוע
- בחלקו מופנה סיוע זה לתלמידים שאינם זקוקים לו: בחטיבות הביניים ובבתי-הספר היסודיים כ-8% מהתלמידים מקבלים סיוע במקצועות בהם אינם מתקשים. בחטיבות העליונות מגיע שיעור זה ל-19%
- בנוסף לשעות העזר מקבלים כ-44% מהתלמידים סיוע נוסף בבית הספר (כיתה מקדמת, הכוון או מב"ר או ממורה "שילוב") או בתום הלימודים (בפנימיית יום או מועדונית).
- כמו-כן, מופעלים ב-62% מבתי-הספר פרויקטים לקליטת עלייה



תפוקות: הישגים לימודיים

- כללית, ההישגים של תלמידים יוצאי אתיופיה נמוכים בכסטיית תקן אחת מממוצע ההישגים של התלמידים במערכת החינוך היהודית
- לא נמצא שיפור בהישגים בין תשס"א לתשס"ב
- הישגי התלמידים יוצאי אתיופיה ילידי ישראל דומים להישגים של שאר יוצאי אתיופיה שעלו לישראל משנת 1991 ואילך
- הפער הלימודי בין תלמידים יוצאי אתיופיה לשאר התלמידים גדל ככל שעולה גיל התלמידים
- כשלושה-רבעים מהתלמידים יוצאי אתיופיה מוגדרים על-ידי מוריהם כמתקשים בלימודים. אחוז התלמידים ש"נשארים כיתה" מקרב התלמידים יוצאי אתיופיה גבוה מהאחוז בכלל האוכלוסייה